نازه‌های نشر

کتاب «خداشناسی» روانه بازار نشر شد

کتاب «خداشناسی» اثر علیرضا رمضانیان به همت مؤسسه بوستان کتاب در ۲۹۶صفحه منتشر شد. در این کتاب بر اساس آیات و روایات به موضوع خداشناسی پرداخته شده است.

بشر همواره به موجود برتر و خداوند و مفاهیم دینی و نقطه مقابل آن یعنی انکار وجود خدا می‌اندیشد. بحث درباره نظام آفرینش و کیفیت تبیین آن، اینکه «مبدأ عالم چیست؟» و «آیا جهان غایت و هدفی دارد یا سیر به سوی ناکجاآباد دارد؟» و دهها پرسش دیگر، اموری است که قرآن کریم و روایات معصومان(ع) پاسخ منطقی و قطع‌پذیری به آن‌ها داده‌اند.

در این کتاب نیز موضوع خداشناسی و بیان روان و دسته‌بندی شده تبیین گردیده، به‌گونه‌ای که در زیر هر بحث، مهم‌ترین آیات و روایات همان بحث آورده شده است.

در دو فصل ابتدایی این کتاب پس از تبیین جایگاه و اهمیت خداشناسی و بیان ضرورت معرفت، احساس و تجربه (طبیعت)، عقل و خِرد، تاریخ و آثار تاریخی، فطرت وجدان، وحی آسمانی و کشف و شهود به عنوان منابع و راه‌های آن برشمرده شده است. نقش خداشناسی در جامعه و مقایسه راه‌های شناخت خداوند مضامین دو فصل بعدی این کتاب هستند. فصل پنجم این اثر به شناخت خداوند با آیات اختصاص دارد و آیات خداشناسی تبیین شده است. ششمین فصل از این اثر با عنوان «جایگاه نفس» به جایگاه معرفت نفس (آیات و روایات) پرداخته و در ادامه، معرفت نفس بر اساس دیدگاه علامه طباطبایی(ره) بیان شده است. نویسنده در فصل هفتم که با عنوان «قرآن و راه‌های شناخت خداوند» تدوین شده، راه‌های «آفاقی»، «انفسی» و «از این کتاب هستند. فصل پنجم این اثر به شناخت خداوند با آیات اختصاص دارد و آیات خداشناسی تبیین شده است. ششمین فصل از این اثر با عنوان «جایگاه نفس» به جایگاه معرفت نفس (آیات و روایات) پرداخته و در ادامه، معرفت نفس بر اساس دیدگاه علامه طباطبایی(ره) بیان شده است. نویسنده در فصل هفتم که با عنوان «قرآن و راه‌های شناخت خداوند» تدوین شده، راه‌های «آفاقی»، «انفسی» و «از رفتم و چون قبور ویران چهار امام معصوم را دیدم، گریه مرا دست داد به‌طوری که بیخود شده و روی زمین حرم افتادم. زمین را می‌بوسیدم و گریه می‌کردم. مأموران سعودی آمدند، مرا بلند کرده و کشان‌کشان به اداره امر به معروف بردند و از مهر تعهد گرفتند و بقیع رفتم. چون به در قبرستان رسیدم، دیدم در بسیار عالی و صحن و سرای عجیب و بدیعی است که در هیچ یک از مشاهد مشرفه عراق و ایران ندیده بودم. گنبد و ایوان بسیار با صفایی است که هرگز مثلش را ندیده بودم. تعجب کردم که از دیروز عصر تاکنون این بنای مجلل را که ساخته رفتم و عرض شکایت کردم که تا کی ما باید این‌گونه شداید را ببینیم؟ پس از ساعاتی بیرون آمدیم. با اینکه از طرف مأموران و اداره امر به معروف آنان ممنوع از تشرف به بقیع بودیم اما عشق و کشش‌مان به اداره امر به معروف برد و از مهر تعهد گرفتند و بقیع رفتیم. چون به در قبرستان رسیدیم، دیدم در بسیار عالی و مقصد به مقصود» را به عنوان طرق خداشناسی معرفی و نویسنده در هشتمین فصل به «دلایل اثبات خداوند متعال» پرداخته و پس از بیان خداشناسی از راه فطرت، نشانه‌های تشخیص امر فطری از امور غیرفطری و عادی تشریح شده که این نشانه‌ها عبارت‌اند از: برهان فطرت، برهان نظم، برهان وجوب و امکان، برهان معلولیت، برهان حدوث و تغییر، برهان تدبیر و هدایت، برهان ضرورت ووجوب و برهان محدودیت. در فصل نهم به خداشناسی قلبی و مراتب آن و همچنین تفاوت آن با خداشناسی عقلی پرداخته شده است.

نویسنده در فصل‌های بعدی، عناوینی همچون «مراحل توحید از نگاه کلام، فلسفه و عرفان»، «توحید ذاتی»، «توحید صفاتی»، «اقسام توحید افعالی»، «توحید عملی» و «مراتب ونصاب توحید» را مورد بحث و بررسی قرار داده و در سه فصل پایانی، ریشه‌های ایمان به خداوند» و همچنین علل انحراف از توحید و بی‌توجهی به دین و گریز از آن را بررسی کرده و اقوال مقصد به مقصود» را به عنوان طرق خداشناسی معرفی و نویسنده در فصل نهم به خداشناسی قلبی و مراتب آن و همچنین تفاوت آن با خداشناسی عقلی پرداخته شده است.

«توحید و یگانگی خداوند» عنوان فصل دهم کتاب «خداشناسی» است که در آن پس از اشاره به یگانگی خداوند، دلایل عقلی و فلسفی بر یگانگی پروردگار تبیین و ابعاد توحید تشریح و به توصیف خداوند نیز اشاره شده است.

مفسران در خصوص عنوان «اللّه نور السماوات والارض» را مورد بحث و بررسی قرار داده است.

رمضانیان مسئله «رؤیت خداوند» را به عنوان پایان بخش بحث‌های کتاب انتخاب و سعی کرده مقصود از دیدار خدا، رمز دیدار خدا و همچنین سیر تکاملی انسان در پرتو نور ذکر تا پایانی را بیان کند؛ از سخنان معصومان(ع) (ذکر عشق، عشق و انقطاع، و انقطاع و لقا) را به مخاطبان ارائه دهد.

حکایت‌ها و کرامت‌ها

درباره عظمت شهید نواب صفوی

محمدباقر ادیبی لاریجانی در کتاب «از داستان‌ها باید آموخت» ماجرای مکاشفه‌ای را این‌گونه روایت می‌کند: در سفر حج چون به مدینه منوره مشرف شدم، روزی برای زیارت قبور ائمه(ع) به بقیع دیدم مرحوم مغفور سیدمجتبی میرلوحی (نواب صفوی) است. خوشحال شدم و رفتم با او مصافحه و معانقه کنم. ناگهان دیدم کنار قبور ویران شده آن‌ها ایستاده‌ام و از آن مناظر هیچ اثری نیست. داستم مشاهد مشرفه همان است که در مکاشفه دیده و فهمیدم مرحوم نواب صفوی مقام بلندی نزد ائمه اطهار دارد.

دیدگاه

حجت‌الاسلام والمسلمین حسین سوزنچی پاسخ داد

چه زمانی تقلید کنیم کی احتیاط؟

حجت‌الاسلام والمسلمین حسین سوزنچی در نوشتاری به بررسی موضوع «احتیاط» در تقلید پرداخت و آن را نمونه‌ای از فاصله گرفتن از اعمال سلیقه‌های شخصی و درعوض رجوع به متخصصان بیشتر در یک موضوع دانست. او در این نوشتار که در پایگاه خبری - تحلیلی مفتاح اندیشه منتشر شده، نوشت:

در ابتدای رساله‌های توضیح المسائل می‌نویسند انسان برای عمل به احکام دین باید یا مجتهد باشد یا مقلد یا محتاط. همواره برایم سؤال بود «انسان مجتهد باشد یا مقلد» روی‌های معقول است (نه فقط در فقه، بلکه در تمام عرصه‌های زندگی، مثلاً برای علاج بیماری، انسان یا مجتهد(پزشک) است یا مقلد (به پزشک مراجعه می‌کند) اما محتاط یعنی چه؟ انسان با پاسخ را می‌داند یا نمی‌داند؟ اگر نمی‌داند، از کسی که می‌داند بپرسد؛ چرا احتیاط کند (برود سراغ همه متخصصان و به سخت‌ترین گزینه ممکن عمل کند)؟ آیا احتیاط، خلاف عقل متعارف نیست؟ آیا واقعاً یک تقسیم ثنایی (مقلد-مجتهد-محتاط)؟

امروز دقیقاً می‌فهمم بی‌توجهی به این قسم سوم نه فقط به بسیاری از طلاب و دانشجویان آسیبی جدی زده، بلکه مشکلات حادی را در زندگی اجتماعی ما ایرانیان رقم زده است!

مسئله از این قرار است: هر انسانی در ابتدای تحصیل در هر رشته‌ای ابتدا مقلد است و زمان می‌برد تا مجتهد شود؛ اما حرکت از مقلد بودن به مجتهد شدن، دفعی نیست، تدریجی است؛ یعنی دانشجو و طلبه و... به مرحله‌ای می‌رسد که دیگر نمی‌تواند مقلد باشد؛ یعنی دیگر هر «دیدگاه معین» (در فقه: فتوا؛ در پزشکی: نحوه معالجه؛ و...) را که می‌بیند، اشکالاتی دربارهاش به ذهنش می‌آید که نمی‌تواند مثل گذشته، آن را بپذیرد و احتمال می‌دهد «گزینه‌های رقیب» بهتر باشند؛ اما هنوز به حدی نرسیده که خودش بتواند با ادله‌ای که در دستش است به نتیجه معتبر و اطمینان‌بخش در حد آن رشته علمی - که عرف جامعه علمی مربوط، آن را قابل اعتنا بداند- برسد.

اگر هرکدام از ما وقتی از تقلید درمی‌آمد، توجه می‌کرد آنان که تا دیروز مجتهد بودند هنوز مجتهدند و می‌فهمید صرف گرفتن مدرک دکترا یا سطح چهار حوزه، انسان را مجتهد نمی‌کند، آنگاه نقش‌آفرینی متخصصان هر عرصه جدی‌تر می‌شد و مسئولان و تصمیم‌گیران کشور از متخصصان واقعی در هر عرصه‌ای پیروی می‌کردند و احتمالاً با بسیاری از مشکلات امروزی مواجه نبودیم.

هنوز هم دیر نشده است. من امروز فهمیده‌ام نمی‌توانم در برخی عرصه‌ها مقلد باشم؛ اما می‌دانم هنوز مجتهد هم نشده‌ام؛ از این رو است که راه احتیاط را در پیش گرفته‌ام. شما هم با خودت روراست باش؛ اگر نمی‌توانی تقلید کنی ابتدا مطمئن باش مجتهد شده‌ای بعد قتواید!

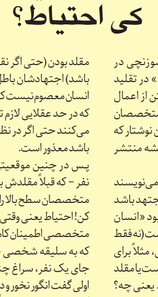

محمدجواد علیپور|

در فاصله کمی از گنبد سبز و در خیابان آخوند خراسانی مشهد، پس از طی کردن کوچه پس‌کوچه‌ها با مدرسه‌ای روبه‌رو می‌شوم که به‌واسطه نوع معماری، فضایی متفاوت از فضای مدارس و محافل آکادمیک امروزی دارد. مدرسه فاضلیه مشهد، همان نقطه‌ای است که قرار است با مدیر آن در خصوص طرحی صحبت کنم که پس از چند سال اجرایی شدن، جای خود را در فضای علمی و آموزشی پیدا کرده و بدل به یک مؤسسه شده است. طرحی که در ابتدا به درخواست جمعی از مردم از مدیر این مدرسه، یعنی حجت‌الاسلام جعفر اسلامی فر منتج به برگزاری کلاس‌هایی برای کسانی شد که به هر ترتیب از تحصیل در حوزه جامانده‌اند ولی در مقام بازنشسته و کارمند و بازاری علاقه‌مند به فراگیری علوم دینی‌اند. استقبال از این طرح موجب شد ایده برگزاری چنین کلاس‌هایی به سایر مساجد و محافل مذهبی مشهد و حتی سایر شهرستان‌ها نیز تسری پیدا کند. آنچه می‌خوانید گفت‌وگویی در همین زمینه با حجت‌الاسلام اسلامی‌فر، مدیر مدرسه فاضلیه و مؤسس طرح «دانش و بینش» و همکاران ایشان در این طرح از جمله حجت‌الاسلام سیدمحمدرضا سیدموسوی، حجت‌الاسلام صادقی نیا و حجت‌الاسلام مبارک است.

■ **تبلیغ این طرح به صورت مردمی و سینه به سینه منتشر شد**

حجت‌الاسلام سید محمدرضا سیدموسوی از مسئولان برگزاری این طرح به تشریح رویکردهای این حرکت مردمی پرداخته و عنوان کرد: تلاش می‌کنیم این اقدام ارزشمند به‌گونه‌ای برای افراد و تشکل‌هایی باشد که می‌خواهند به این سمت و سو حرکت کنند زیرا یک کار خودجوش و مردمی بوده است.

سیدموسوی سازوکار شکل‌گیری و توسعه این طرح را این‌گونه بیان کرد: این تجربه وجود داشته و دارد که بسیاری از افرادی که بازنشسته می‌شوند یا در شرف بازنشستگی هستند اظهار تمایل می‌کنند در حوزه به تحصیل بپردازند. نکته جالب اینکه بسیاری از این افراد اظهار پشیمانی می‌کنند که چرا دروس حوزوی را این‌گونه پیش نبرده و عنوان کرد: تلاش می‌کنیم این اقدام ارزشمند به‌گونه‌ای برای افراد و تشکل‌هایی باشد که می‌خواهند به این سمت و سو حرکت کنند زیرا یک کار خودجوش و مردمی بوده است.

سیدموسوی سازوکار شکل‌گیری و توسعه این طرح را این‌گونه بیان کرد: این تجربه وجود داشته و دارد که بسیاری از افرادی که بازنشسته می‌شوند یا در شرف بازنشستگی هستند اظهار تمایل می‌کنند در حوزه به تحصیل بپردازند. نکته جالب اینکه بسیاری از این افراد اظهار پشیمانی می‌کنند که چرا دروس حوزوی را فراگرفته‌اند و این اقدام ارزشمند نیز بر اساس اعلام نیازی بوده که توسط جمعی از مؤمنان به حجت‌الاسلام والمسلمین اسلامی فر انجام شده است. پس از برگزاری این کلاس‌ها استقبال از آن هر روز بیشتر شده تا جایی که مدرسه علمیه‌ای که برای این کار در نظر گرفته شده بود پاسخگوی این جمعیت نبود و کار در مسجدی که در نزدیکی آن مدرسه علمیه بوده انجام و آن‌ها به آنجا منتقل شدند. با وجود این علاقه‌مندان، طرح دانش و بینش هر روز پررونق‌تر و به صورت مردمی و سینه به سینه منتشر شده به‌گونه‌ای که افراد و مساجد دیگری بدون هیچ اطلاع‌رسانی و با وطلب برگزاری طرح دانش و بینش در مساجد خود شده‌اند. پس از گذشت مدتی و حاصل شدن تجربیات برای برگزارکنندگان این طرح، در سال ۹۶ طرح تحولی دانش و بینش برگزار و مناطق مختلف شهر تقسیم‌بندی شد، مساجدی که علاقه‌مند بودند شناسایی شده و طرح توسعه پیدا کرد. بیشتر مساجدی که در این طرح مشارکت دارند در مناطق مرکزی مشهد هستند و کم کم این اتفاق در مناطق دیگر شهر نیز افتاد. در هر مسجدی که این طرح ارائه شده مورد استقبال قرار گرفته و حالا کسانی که در جماعت و عده‌ای علاقه‌مند باشند می‌توانند طرح را راه‌اندازی کنند و ما هم برای انواع مشاوره‌ها به آن‌ها آماده‌ایم. پشتوانه عملی این طرح حوزه‌های علمیه هستند که محلی برای ترویج متقن مباحث و مبانی اصیل دینی‌اند.

■ **راه‌اندازی دوره‌های مجازی «دانش و بینش» در آینده نزدیک**

حجت‌الاسلام سید محمدرضا سید موسوی در پاسخ به این پرسش که آیا برای تحصیل و ورود به طرح دانش و بینش محدودیتی وجود دارد نیز عنوان کرد: از لحاظ سنی محدودیت وجود ندارد اما توصیه ما به مراکز اجراکننده این است افرادی که در هر کلاس می‌خواهند آموزش ببینند به لحاظ سنی در رده‌های نزدیک به هم قرار داشته باشند. این طرح در واقع مکمل حوزه علمیه است و در نظر داریم ان‌شاءالله به‌زودی دوره مجازی دانش و بینش را نیز راه‌اندازی نماییم. ایجاد این شبکه دینی و مذهبی می‌تواند پاسخ‌گوی بسیاری از نیازهای آسیب‌های اجتماعی؛ مانند تمام آن جی‌اوهایی (تشکل‌های مردمی) که می‌بینیم امروز تشکیل شده‌اند.

■ **ضرورت همفکری و وحدت رویه مجموعه مرتبط با مسجد برای اثرگذاری بیشتر**

در ادامه حجت‌الاسلام صادقی نیا، مسئول آموزش طرح دانش و بینش به بیان جزئیاتی درباره این طرح پرداخت و گفت: درخصوص پذیرش طرح دانش و بینش ابتدا پوسترهایی را طراحی می‌کنیم که در فضای مجازی و گروه‌های مختلف منتشر می‌شوند؛ همچنین تبلیغاتی داریم که به شکل حضوری در برخی مساجد انجام می‌شود و مساجدی که مدنظر ماست باید مکانی مجزا داشته باشند یا حداقل مساجدی باشند که مراسم زیادی در آن انجام نشود و بتوان آنجا کلاس‌های مختلف را برگزار کرد که این کلاس‌ها به صورت سه روز در هفته برگزار می‌شود. همفکری و اتحاد رویه این مجموعه (هیئت امنای مسجد، امام جماعت، پایگاه بسیج و خادم مسجد) در تداوم و تأثیرگذاری طرح بسیار مفید است.

صادقی نیا با اشاره به درنظرگرفتن اساتید عالی حوزه با توجه به سطح مخاطبان نیز اظهار کرد: از آنجا که معمولاً دانش‌پژوهان این طرح از تحصیلات عالیه برخوردارند اساتیدی که برای این طرح انتخاب می‌شوند دارای سابقه موفق تدریس هستند؛ کسانی که وارد این طرح می‌شوند افراد باتجربه و اغلب در سنین بالا و تحصیلکرده هستند و تاحدامکان اساتید مجرب برای این دوره‌ها برگزیده می‌شوند.

وی در خصوص زمان برگزاری و شیوه ارزشیابی شرکت‌کننده‌ها نیز اذعان کرد: زمان برگزاری این کلاس‌ها را خود افراد تعیین می‌کنند؛ روز و ساعت برگزاری کلاس‌ها شناور است و با همکاری و هماهنگی دانش‌پژوهان با استاد برگزار می‌شود. برای هر مسجد و هر دانش‌پژوه یک خاصی تعریف شده است. پس از برگزاری هر دوره، امتحاناتی برگزار می‌شود و کارنامه‌هایی نیز به افراد داده می‌شود و پس از سه سال به طور کامل گواهی‌های پایان دوره به افراد داده می‌شود.

حجت‌الاسلام صادقی نیا در پاسخ به این پرسش که منابع مالی این طرح از کجا تأمین می‌شود، گفت: برای برگزاری این کلاس‌ها شهریه مختصری مدنظر قرار گرفته که اغلب آن از طریق کمک‌های مردمی و خیران تأمین می‌شود. نکته‌ای که در طرح دانش و بینش وجود دارد این است که ما از ابتدا به کسانی که در این دوره شرکت می‌کنند یادآوری می‌کنیم هدف مؤسسه این نیست که ما از ابتدا به کسانی که در این دوره شرکت می‌کنند شهریه بدهیم و در عین حال بازهم از این دوره بسیار استقبال می‌شود. معاونت تبلیغ حوزه علمیه و سازمان تبلیغات اسلامی خراسان رضوی و همچنین امور مساجد استان همکاری و حمایت‌های معنوی خوبی از این طرح دارند که مایه دلگرمی و تلاش بیشتر ما شده است.

وی ضمن بیان یک خاطره گفت: همت و اراده قوی بعضی اساتید و علاقه دانش‌پژوهان موجب افتخار است. برای نمونه در یک مورد در قدمگاه نیشابور استاد برزگواری برای یک نفر تمام دوره را تدریس فرمود و این از افتخارات حوزه علمیه است که به دون هیچ چشمداشت و طمع مالی کلاس‌هایی برای مشتاقان علم ومعرفت برگزار شود.

■ **استقبال خوب شهرستان‌های هجوار از طرح دانش و بینش**

در ادامه این گفت‌وگو حجت‌الاسلام مبارک از شهرستان تربت حیدریه درباره اجرای موفق طرح در سطح شهرستان‌ها نیز گفت: پس از اینکه پیشنهاد «دانش و بینش» توسط حجت‌الاسلام والمسلمین اسلامی‌فر به حجت‌الاسلام والمسلمین عصمتی امام جمعه محترم تربت حیدریه داده شد اقدام به اجرای آن در سطح این شهرستان کردیم. چون در مسجد جامع تربت مسئولیت امامت جماعت با بنده بود و در بخش بایگ هم فعالیت‌های فرهنگی از جمله طرح صالحین را اجرا می‌کردیم به اجرای طرح دانش و بینش نیز پرداختیم. هدف این طرح، افزایش معلومات دینی افراد علاقه‌مند به مباحث معارفی است که این افراد شرایط حضور در حوزه را ندارند.

وی افزود: این جلسات در شهرستان تربت حیدریه در مسجد جامع شهر و در مسجد فولاد و در بخش بایگ در حال برگزاری است. تاکنون دو دوره برگزار و استقبال بسیار خوبی شده و حتی دانش‌آموزان پایه‌های هشتم، نهم و دهم شرکت کردند؛ این دوره‌ها برای آن‌ها با زبانی ساده‌تر برگزار می‌شود که ضمن شناسایی استعدادهای برتر، زمینه ورود آن‌ها به حوزه علمیه نیز فراهم می‌شود. پیشنهاد می‌کنم روحانیونی که در مناطق مستقر و مشغول به فعالیت تبلیغی هستند با کمک سازمان تبلیغات اسلامی این دوره را اجرا کنند، چراکه آثار و برکات بسیار زیادی خواهد داشت. تجمیع این نیروها سبب می‌شود بین نیروهای فرهنگی و مکتبی و انقلابی انسجام ایجاد شود. به برکت برگزاری این کلاس‌ها یکی از موقوفات شهرستان بایگ احیا شد و اگر این نشر مفاد ادامه پیدا کند از آن حمایت خواهد شد.

■ **حمایت آستان قدس رضوی**

حجت‌الاسلام جعفر اسلامی فر نیز در خصوص اقبال و حمایت از این طرح گفت: از جمله موارد مهم در طرح «دانش و بینش» این است که وقتی اطلاعیه تبلیغ در نزدیکی حرم مطهر نصب شد یکی از مؤمنان از شهرستان کهن‌ده برای زیارت به مشهد مشرف شده بود به مدرسه آمد و از جزئیات آن مطلع و سپس با مشورت امام جمعه محترم آن شهر این طرح در آنجا با قوت آغاز شد. رفسنجان جزولاین شهرهایی است که این طرح را اجرا کردند و الحمدلله مورد استقبال واقع شد. در سفری ۷۰ نفر از دانش‌پژوهان رفسنجان به مشهد مسافرت کردند و به همراه دانش‌پژوهان مشهد با آیت‌الله رئیسی که آن وقت مسئولیت تولیت آستان قدس رضوی را داشتند دیدار داشتیم.

بنابراین یکی از دلایل کمرنگ شدن کارکردهای مسجد، حضور کمرنگ مردم در این نهاد مقدس است. در دورانی که حضور مردم در مسجد چشمگیر بود در حفظ کارکردهای مسجد نیز بسیار تلاش می‌شد، برای مثال زمانی که حرم ائمه اطهار(ع) به دست وهابیت تخریب شد این مردم تهران بودند که با تجمع اعتراضی در مسجد سلطانی که امروز ناجر آن مسجدامام خمینی(ره) است به این جنایت خصمانه واکنش نشان دادند. در حالی که امروزه اگر بخواهد تجمعات اعتراضی برگزار شود در میدان آزادی و یا فلان ورزشگاه برنامه‌ریزی و برگزار خواهد شد. توجیه آن هم این است که این تعداد از مردم در مسجد جا نمی‌شوند، در حالی که می‌شود با تدبیری صحیح، مشکل کمبود فضا را حل کرد. چرا مسئولان وقتی اقدام به تأسیس مکانی چون مصلای امام خمینی(ره) می‌کنند به‌جای این مکان هویت مسجدمدنظر نمی‌دهند که تنها بخشی از آن مصلی باشد. اگر مصلی هویت مسجد داشت و مردم می‌خواستند در این مکان اجتماع اعتراضی داشته باشند چنین گفته می‌شد اجتماع اعتراضی مردم تهران در راستای حمایت فلان مسجد برگزار شد. اما زمانی که یک مکان، مصلی نامیده می‌شود این معنا در ذهن متصور می‌شود که می‌توان در این مکان نمایشگاه کتاب نیز برپا کرد.

■ **برای بسته بودن درهای مسجد چه دلایلی بیان می‌شود؟**

توجیهات فراوانی برای آن بیان می‌کنند که یکی از آن‌ها نداشتن قدرت تأمین امنیت است در حالی که به عقیده بنده این بهانه به نوعی پاک کردن صورت مسئله بوده و بستن درهای مسجد را انتخاب ساده‌ترین راه برای تأمین امنیت می‌دانم؛ بستن درهای مسجد کارکرد اصلی این مکان مقدس را تضعیف کرده و از بین برده است. لازم است نهادهایی مانند امور مساجد و یا سازمان تبلیغات اسلامی در این مسئله ورود کنند. مگر این نهادها بودجه کمی دریافت می‌کنند که نمی‌توانند بخشی را به این امر اختصاص دهند و در هر منطقه حداقل یک مسجد جامع شاخص را به صورت شبانه‌روز باز نگه دارند؟ بسته بودن درهای مسجد تنها به تهران اختصاص ندارد و تقریباً مشکل همه شهرهاست! برای مثال، زمانی که شخصی به شهری مسافرت می‌کند برای اقامه نماز باید چه کند؟ بالاخره نماز یک واجب عینی است و گفته نشده حتماً باید نماز اول وقت اقامه شود.

مسجد

دکتر سعید طاووسی در گفت‌وگو با مهر مطرح کرد

بستن درهای مسجد، کارکرد اصلی آن را تضعیف کرده است

چندی پیش انتشار اخباری مربوط به اتوبوس خوابی در تهران مورد توجه رسانه‌ها و مردم قرار گرفت. یکی از طرح‌ها و پیشنهادهایی که در شبکه‌های اجتماعی و پایگاه‌های خبری ارائه شد و مورد توجه صاحبنظران قرار گرفت، استفاده از ظرفیت مساجد، اماکن مذهبی و... برای ارائه این گونه خدمات اجتماعی بود. خبرگزاری مهر در خصوص کارکردهای مسجد با دکتر سعیدطاووسی مسرور، پژوهشگر تاریخ اسلام گفت‌وگویی ترتیب داده که در ادامه گزیده‌ای از آن را می‌خوانید.

■ **براساس آنچه در کتاب‌ها و پژوهش‌ها در این خصوص عنوان شده مسجد به عنوان پناهگاه مردم محسوب می‌شده و اگر در گذشته کسی مشکل مالی، کاری و... داشت نخستین جایی که مراجعه می‌کرد مسجد بود؛ حتی امامان جماعت توجه داشتند چنانچه اهالی محل بیمار می‌شدند و یا مشکلی برایشان پیش می‌آمد به عیادت و یا رفع گرفتاری آنان اقدام کنند؛ چرا امروز تلاش زیادی برای حفظ این کارکردها صورت نمی‌گیرد؟**

الناس علی دین ملوکهم، مردم به شیوه حاکمانشان زندگی می‌کنند؛ زمانی که حاکمان در طول تاریخ مساجد را منحصر به عبادت کردند و مساجد به عنوان جایگاه عبادت در اذهان عمومی معنا پیدا کرد جذابیت‌های مسجد نیز نزد مردم کاهش یافت. البته مردم بسیار تلاش کردند که کارکرد مسجد حفظ شود، برای مثال امروز هنوز شاهد برخی کارکردها مانند ریش‌سفیدی و رفع اختلافات توسط امام جماعت در مساجد هستیم.

بنابراین باید گونه‌های برنامه‌ریزی شود که مساجد در ساعات مختلف ظرفیت‌هایش حفظ شود نه اینکه فقط به مکانی برای برگزاری مجلس ختم مبدل شود. می‌توان از ظرفیت مسجد در برگزاری کلاس‌های مختلف علمی، دینی و آموزشی بهره برد و این مکان مقدس را به نهادی پویا و فعال تبدیل کرد و از این انفعال نجات داد.

براساس روایات، مؤمن در مسجد همانند ماهی در آب است؛ مقصود از این روایت، انس و الفت مؤمن با مسجد و اشتیاق آن به حضور در این مکان مقدس است. از جمله برکات مسجد می‌توان به این نکته اشاره کرد که مؤمنان در مسجد یکدیگر را می‌یابند، با هم صحبت می‌کنند و به رفع مشکلات هم می‌پردازند؛ اما متأسفانه امروز این امکان وجود ندارد و به سرعت نمازگزار را از مسجد بیرون می‌رانند.

■ **در دوره‌های مختلف در تاریخ اسلام در مسجد همیشه به روی مردم باز بود و حتی در مقاطعی مسجدالنبی محل زندگی و محل بیتوته مسلمانان مهاجر به شمار می‌رفت؛ چرا امروز با وجود این همه مسجد شاهد افرادی هستیم که شب‌های خود را در اتوبوس سپری می‌کنند؟ آیا باید درهای مسجد به روی این افراد باز شود؟ چگونه می‌توان از ظرفیت مسجد برای حل این معضل بهره‌برد؟**

اگر به مسجد نگاه جامعی وجود داشته باشد این مشکل به‌راحتی حل می‌شود. درست است که در مسجد خوابیدن کراهت دارد و شرع این امر یک مسئله ثابت شده محسوب می‌شود اما می‌توان با راهکارهای دیگر، این مشکل و معضل به وجود آمده را حل کرد. می‌توانند قسمتی از مسجد را صیغه نخوانند تا اگر کسی خواست آنجا بخوابد یا جلسه درس و بحث برگزار کند یا منبع شرعی و اخلاقی روبه‌رو نشود. البته امروزه بسیاری از مساجد هستند که این نوع تدابیر را اندیشیده و قسمتی را به حسینیه اختصاص داده‌اند.

بنابراین این گونه نیست که گفته شود به هیچ وجه امکان ندارد از ظرفیت مسجد برای ایجاد یک خوابگاه برای اتوبوس خواب‌ها و یا در راه‌ماندگان استفاده کرد، چراکه مسجد نهادی است که می‌تواند ملحقاتی هم داشته باشد. امروز بسیاری از مساجد هستند که دارای مهمانسرا، آشپزخانه و... دارند و از آن مراکز، درآمدزایی می‌کنند؛ پس چرا این مساجد نمی‌توانند تدبیر صحیحی بیندیشند و مکانی را برای پی‌پناهان، کارتن‌خواب‌ها، مسافران در راه مانده و... اختصاص دهند؛ چراکه این امر در اسلام بسیار توصیه شده است. البته مقصود از این سخن آن نیست که همه مساجد این گونه باشند بلکه اگر مسجد جامع هر منطقه بتواند این خدمات را ارائه دهد نیز کافی است.

■ **انجام این کارهای خدماتی چه تأثیری در اذهان عمومی خواهد داشت؟**

چنانچه این اقدامات صورت بپذیرد و چنین خدماتی ارائه شود مسجد به عنوان مرکز تمدنی در اسلام احیا می‌شود و موجب پیوند جامعه با مسجد شده و شاهد برکات بسیاری در جامعه اسلامی خواهیم بود.

متأسفانه با اینکه جامعه اسلامی و ایمانی هستیم اما ظرفیت مسجد بسیار تقلیل داده شده و رقبایی برایش ایجاد و طراحی کردند. در حالی که اگر مسجد تقویت شود سبب رشد محلات، شهرها، استان‌ها و در نهایت کشور می‌شود؛ مسجد مرکز عدالت‌خواهی، علم، تحول و... است. این برکات از مسجد می‌جوشد.

لغفه ترک المسجد طاعتک لمفسد
غفلت تو در این است که رابطه خود را با مسجد قطع می‌کنی و راه مُفسدین و تبهکاران را پیشه می‌گیری.

حکمت

نخستین حکمت لقمان

نخستین حکمتی که از لقمان آشکار شد این بود: تاجری مست شرط بست همه آب دریاچه را بنوشد وگرنه خود و عیالش تسلیم او شوند. وقتی صبح شد و به هوش آمد، پشیمان شد. لقمان گفت: «من تو را از این مخمصه خلاص می‌کنم؛ به شرط اینکه دیگر چنین کاری نکنی. به طلبکار بگو: آیا آبی را که شرط کردیم، بنوشم؟ پس آن را بیاور [تا بنوشم] یا آبی را که الان در دریاچه است، بنوشم؟ پس دهانه‌هایش را ببند تا آن را بنوشم یا آبی را که بعداً خواهد آمد، بنوشم؟ پس صبر کن تا ببیاید».

من احب ان لا یظلم احدا فلیمرن المساجد
هر کس دوست دارد قبرش تاریک و ظُلمانی نباشد، مساجد را روشنایی دهد.

حج و زیارت

با توجه به استقبال زائران مقرر شد

مهلت سه ساعته برای پرداخت هزینه سفر به سوریه

با توجه به بالا بودن استقبال از سفرهای زیارتی به سوریه، زائران پس از نام‌نویسی تنها سه ساعت برای پرداخت هزینه سفر مهلت دارند، در غیر این صورت ثبت‌نام آن‌ها لغو می‌شود تا سایر افراد امکان نام‌نویسی در ظرفیت خالی را داشته باشند.

به گزارش فارس، سفر زیارتی به سوریه از ۱۲ دی‌ماه از سوی سازمان حج و زیارت آغاز شد و بر اساس برنامه‌ریزی صورت گرفته، متقاضیان در روزهای یکشنبه و پنجشنبه در قالب کاروان‌های ۴۵ نفره از ایستگاه پروازی تهران به دمشق اعزام می‌شوند.

در این دوره، اعزام‌های سوریه در بسته‌های زیارتی چهار شب و پنج روز با هزینه ۹میلیون و ۹۰۰ هزار تومان و سه شب و چهار روز با هزینه ۸ میلیون و ۹۰۰ هزار تومان صورت می‌گیرد.

هم‌کانون در سامانه زیارت، سه کاروان برای نام‌نویسی وجود دارد؛ به طوری که ظرفیت ۲۵ و ۲۶ نفره برای کاروان‌ها در ۳۰ دی‌ماه، سوم و هشتم بهمن‌ماه اعلام شده که زائران پس از نام‌نویسی باید هزینه سفر را به صورت اینترنتی در مدت کوتاهی پرداخت کنند، در غیر این صورت ثبت‌نام افراد لغو می‌شود تا سایر علاقه‌مندان امکان نام‌نویسی در ظرفیت‌های خالی را داشته باشند.

البته به دلیل استقبال بالای زائران از سفرهای زیارتی سوریه افراد باید حداکثر سه ساعت پس از ثبت‌نام، هزینه سفر را واریز کنند، به طوری که در ساعات ۱۰، ۱۴ و ۱۸ ظرفیت‌های خالی مشخص می‌شود و افراد در این زمان‌ها می‌توانند ثبت‌نام کرده و پس از پرداخت هزینه، سفر خود را قطعی کنند.

عکس نوشت

نصب کتیبه‌های جدید روی پرده خانه خدا

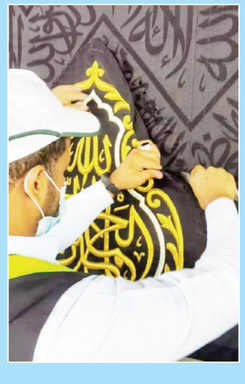

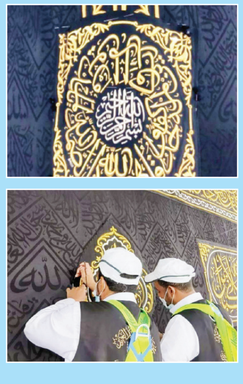

بیش از ۱۵ کتیبه جدید منقش به آیات قرآن کریم و اسامی الهی روی پرده خانه خدا نصب شد. به گزارش فارس، پرده خانه خدا هر ساله همزمان با ایام عرفه و زمانی که حجاج در عرفات حضور دارند، طی مراسمی تعویض می‌شود. پس از تعویض پرده کعبه، به مرور زمان کتیبه‌ها نیز روی پرده خانه خدا نصب می‌شوند.

در چند روز گذشته، متولیان خانه خدا پس از تکمیل کتیبه‌های پرده، بیش از ۱۵ کتیبه منقش به آیات قرآن کریم و اسامی الهی را که در کارگاه مسجدالحرام دوخته شده بود، روی پرده خانه خدا نصب کردند.